

POLITECHNIKA KRAKOWSKA IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2012/2013

Wydział Fizyki, Matematyki i Informatyki

Kierunek studiów: Nanotechnologie i nanomateriały

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Kod kierunku: NN

Stopień studiów: I

Specjalności: Inżynieria nanostruktur

1 INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

NAZWA PRZEDMIOTU	Nowoczesne materiały nanostrukturalne jako katalizatory w procesach chemicznych przyjaznych środowisku
NAZWA PRZEDMIOTU W JĘZYKU ANGIELSKIM	
KOD PRZEDMIOTU	WFMiI NN oIS B1 12/13
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty podstawowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	2.00
SEMESTRY	4

2 RODZAJ ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁAD	ĆWICZENIA	LABORATORIUM	LABORATORIUM KOMPUTEROWE	SEMINARIUM	PROJEKT
4	30	0	0	0	0	0

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel 1 Przekazanie wiedzy na temat metod syntezy i charakterystyki fizykochemicznej nanomateriałów posiadających użyteczne właściwości katalityczne.

Cel 2 Przedstawienie zastosowań nanomateriałów jako nowych efektywnych katalizatorów dla procesów komercyjnych oraz nowych procesów będących na etapie badań laboratoryjnych.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1 Zaliczony kurs podstawowy z chemii fizycznej i chemii ogólnej oraz technologii chemicznej organicznej i nieorganicznej.

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

EK1 Wiedza Ma wiedzę z dziedziny katalizy oraz ugruntowaną wiedzę z zakresu fizykochemii nanomateriałów katalitycznych.

EK2 Wiedza Ma wiedze z zakresu syntezy i zastosowan nanomateriałów w procesach katalitycznych.

EK3 Wiedza Ma wiedze z zakresu technik oraz metod identyfikacji i charakterystyki nanocząstek i nanoporowatych materiałów.

EK4 Umiejętności Potrafi przygotowywać i przedstawić prezentacje ustna w języku polskim i angielskim, dotyczące szczegółowych zagadnień z zakresu nanomateriałów dla celów katalitycznych.

6 TREŚCI PROGRAMOWE

WYKŁAD		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	Część organizacyjna. Zaznajomienie studenta ze sposobem uzyskania zaliczenia, wymaganiami i terminami realizacji poszczególnych etapów zajęć.	0.5
W2	Podstawowe pojęcia dotyczące procesów katalitycznych. Zjawisko katalizy, definicja katalizatora, sposobu pomiaru właściwości katalitycznych, definicja aktywności, selektywności i wydajności. Stabilność pracy katalizatora.	1.5
W3	Nanomateriały, podstawowe definicje i podział w katalizie. Istota skali "nano" w procesach katalitycznych.	2
W4	Metody syntezy nanocząstek. Chemiczne i fotochemiczne sposoby otrzymywania jednorodnych nanomateriałów metalicznych i tlenkowych. Dobór metody preparatyki a wielkość uzyskanych nanocząstek.	5
W5	Metoda syntezy nanoporowatych materiałów krzemionkowych, węglowych, innych tlenków i polimerowych. Zastosowania miękkiego i twardego odwzorowania szablonów kształtotwórczych wady i zalety. Główne czynniki stosowane jako szablony kształtotwórcze. Wpływ warunków syntezy na kształt i wielkość porów. Stabilność hydrotermalna i reaktywność - kryteria przydatności.	5
W6	Fizykochemiczne metody charakteryzacji stosowane w badaniach struktury, tekstury, składu chemicznego i fazowego nanomateriałów.	3
W7	Zastosowania nanomateriałów jako nowych efektywnych katalizatorów w obecnie funkcjonujących procesach chemicznych: Potencjalne wady i zalety.	4
W8	Zastosowanie nanocząstek metali w procesach katalitycznych. Wpływ wielkości cząstki na właściwości katalityczne. Właściwości nanocząstek osadzonych na nośnikach mezoporowatych.	2

WYKŁAD		
LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W9	Metody syntezy mikroporowatych materiałów krzemionkowych i glinokrzemianowych. Modyfikacja celem uzyskania pożądaných właściwości kwasowozasadowych lub/i redoksoowych.	2
W10	Kształtoselektywność i aktywność mikroporowatych materiałów w procesach izomeryzacji węglowodorów. Wpływ właściwości kwasowo-zasadowych oraz kształtu i wielkości porów.	2
W11	Nanocząstki jak katalizatory w nowych procesach chemicznych.	1
W12	Materiały hybrydowe w stereoselektywnej syntezie organicznej.	1
W13	Nanocząstki w procesach fotokatalitycznych.	1

7 NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1 Wykłady

N2 Dyskusja

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	0
Konsultacje przedmiotowe	20
Egzaminy i zaliczenia w sesji	5
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	5
Opracowanie wyników	0
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	0
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2.00

9 SPOSOBY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1 Kolokwium

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1 Test

OCENA AKTYWNOŚCI BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA

B1 Test

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1	
NA OCENĘ 3.0	Posiada podstawowa wiedze z zakresu chemii fizycznej i ogólnej. Rozumie zjawiska fizykochemiczne, które zachodzą w trakcie procesów katalitycznych. Potrafi dokonać podziału katalizatorów i zdefiniować podstawowe wielkości charakteryzujące właściwości katalityczne materiałów. Zna ogólnie definicje i pojęcia dotyczące nanomateriałów. Pobieźnie zna metod ich syntezy i zastosowania katalityczne.
NA OCENĘ 3.5	Posiada ugruntowana wiedze z zakresu chemii fizycznej i ogólnej. Rozumie zjawiska fizykochemiczne, które zachodzą w trakcie procesów katalitycznych. Posiada ogólna wiedze na temat elementarnych etapów procesów katalitycznych. Potrafi dokonać podziału katalizatorów i zdefiniować podstawowe wielkości charakteryzujących właściwości katalityczne materiałów. Zna definicje i podstawowe pojęcia dotyczące nanomateriałów. Zna najważniejsze metody ich syntezy i zastosowania katalityczne w procesach.
NA OCENĘ 4.0	Posiada ugruntowana wiedze z zakresu chemii fizycznej i ogólnej oraz podstawowa wiedze z zakresu technologii chemicznej organicznej i nieorganicznej. Rozumie zjawiska fizykochemiczne, które zachodzą w trakcie procesów katalitycznych. Zna elementarnych etapów procesów katalitycznych. Potrafi dokonać podziału katalizatorów i zdefiniować podstawowe wielkości charakteryzujące właściwości katalityczne materiałów. Zna definicje i podstawowe pojęcia dotyczące nanomateriałów. Zna najważniejsze metody syntezy nanocząstek i nanoporowatych materiałów. W ograniczonym stopniu potrafi zaproponować metody ich otrzymania.
NA OCENĘ 4.5	Posiada ugruntowana wiedze z zakresu chemii fizycznej i ogólnej oraz podstaw technologii chemicznej organicznej i nieorganicznej. Rozumie zjawiska fizykochemiczne, które zachodzą w trakcie procesów katalitycznych. Potrafi dokonać podziału katalizatorów i zdefiniować podstawowe wielkości charakteryzujących właściwości katalityczne materiałów. Zna elementarnych etapów procesów katalitycznych homogenicznych i heterogenicznych. Zna definicje i podstawowe pojęcia dotyczące nanomateriałów. Zna obecnie stosowane metody syntezy nanocząstek i nanoporowatych materiałów. Potrafi zaproponować metody syntezy nanocząstek i nanoporowatych materiałów. Zna chemiczne i fizyczne metody kontrolowania wielkości i kształtu nanocząstki.

NA OCENĘ 5.0	<p>Posiada ugruntowaną wiedzę z zakresu chemii fizycznej i ogólnej oraz podstaw technologii chemicznej organicznej i nieorganicznej. Rozumie zjawiska fizykochemiczne, które zachodzą w trakcie procesów katalitycznych. Potrafi dokonać podziału katalizatorów i zdefiniować podstawowe wielkości charakteryzujące właściwości katalityczne materiałów. Zna elementarnych etapów procesów katalitycznych homogenicznych i heterogenicznych. Zna definicje i podstawowe pojęcia dotyczące nanomateriałów. Zna obecnie stosowane metody syntezy nanocząstek i nanoporowatych materiałów. Potrafi zaproponować metody syntezy konkretnego nanomateriału katalitycznego dla konkretnego procesu podanego przez prowadzącego. Potrafi wyjaśnić z punktu fizykochemicznego każdy etap zaproponowanej metody syntezy. Zna metody kontroli wielkości i kształtu nanocząstek oraz kształtu porów nanoporowatych materiałów.</p>
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 3.0	<p>Potrafi wymienić najważniejsze grupy katalizatorów stosowanych w praktyce przemysłowej. Zna wybrane zastosowania nanocząstek w procesach katalitycznych. Posiada wiedzę ogólną na temat reakcji katalizowanych przez nanomateriały.</p>
NA OCENĘ 3.5	<p>Potrafi opisać najważniejsze grupy katalizatorów stosowanych w praktyce przemysłowej. Zna najważniejsze zastosowania nanomateriałów w procesach katalitycznych. Posiada wiedzę ogólną na temat reakcji katalizowanych przez nanomateriały. Potrafi przedstawić mechanizm wybranych z udziałem katalizatora ze wskazaniem etapu limitującego szybkość procesu.</p>
NA OCENĘ 4.0	<p>Potrafi sklasyfikować i opisać katalizatory przemysłowe. Zna większość zastosowań nanomateriałów w procesach katalitycznych. Posiada wiedzę na temat reakcji katalizowanych przez nanomateriały. Potrafi przedstawić mechanizm wybranych z udziałem katalizatora ze wskazaniem etapu limitującego szybkość procesu. Potrafi zaproponować i opisać nowy proces, w którym jako katalizatory mogą być użyte nanomateriały. Posiada wiedzę na temat kształtoselektywności materiałów nanoporowatych.</p>
NA OCENĘ 4.5	<p>Potrafi sklasyfikować i opisać katalizatory przemysłowe. Zna większość zastosowań nanomateriałów w procesach katalitycznych. Posiada wiedzę na temat reakcji katalizowanych przez nanomateriały. Potrafi przedstawić mechanizm wybranych z udziałem katalizatora ze wskazaniem etapu limitującego szybkość procesu. Potrafi zaproponować i opisać nowy proces, w którym jako katalizatory mogą być użyte nanomateriały. Posiada wiedzę na temat zależności pomiędzy budową nanoporowatego materiału a jego kształtoselektywnością. Potrafi wymienić najważniejsze procesy przemysłowe, w których wykorzystywane jest zjawisko kształtoselektywności katalizatora. Potrafi sklasyfikować nanoporowate materiały ze względu na budowę i kształt kanałów. Zna obecne kierunki zastosowań nanomateriałów w procesach fotokatalitycznych.</p>

NA OCENĘ 5.0	<p>Potrafi sklasyfikować i opisać katalizatory przemysłowe. Zna zastosowania nanomateriałów w procesach katalitycznych. Posiada wiedzę na temat reakcji katalizowanych przez nanomateriały. Potrafi przedstawić mechanizm wskazanych reakcji z udziałem katalizatora ze wskazaniem etapu limitującego szybkość procesu. Potrafi zaproponować i opisać nowy proces, w którym jako katalizatory mogą być użyte nanomateriały. Posiada wiedzę na temat zależności pomiędzy budową nanoporowatego materiału, a jego kształtoselektywnością. Potrafi wymienić najważniejsze procesy przemysłowe, w których wykorzystywane jest zjawisko kształtoselektywności katalizatora. Potrafi sklasyfikować nanoporowate materiały ze względu na budowę i kształt kanałów. Zna obecne nowe kierunki zastosowań nanomateriałów, np w procesach fotokatalitycznych i stereoselektywnych.</p>
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 3.0	<p>Posiada wiedzę z zakresu chemii fizycznej i ogólnej umożliwiającą w ograniczonym stopniu na zrozumienie zasady działania aparatury służącej do badań fizykochemicznych nanomateriałów. Rozumie zjawiska fizykochemiczne zachodzących w trakcie pomiarów. Potrafi opisać podstawowe elementy wybranych aparatów do badań fizykochemicznych nanomateriałów. Posiada ogólną wiedzę na temat przygotowania preparatów do oznaczeń. Zna podstawowych pojęć i definicji z zakresu spektroskopii i analizy chromatograficznej.</p>
NA OCENĘ 3.5	<p>Posiada wiedzę z zakresu chemii fizycznej i ogólnej umożliwiającą zrozumienie zasady działania aparatury służącej do badań fizykochemicznych nanomateriałów. Rozumie zjawiska fizykochemiczne zachodzących w trakcie pomiarów. Potrafi opisać podstawowe elementy najważniejszych aparatów stosowanych w badaniach fizykochemicznych nanomateriałów. Posiada ogólną wiedzę na temat przygotowania preparatów do oznaczeń. Zna pojęć i definicji z zakresu spektroskopii i analizy chromatograficznej. W ograniczonym stopniu potrafi zinterpretować wyniki badań fizykochemicznych.</p>
NA OCENĘ 4.0	<p>Posiada wiedzę z zakresu chemii fizycznej i ogólnej umożliwiającą zrozumienie zasady działania aparatury służącej do badań fizykochemicznych nanomateriałów. Rozumie zjawiska fizykochemiczne zachodzących w trakcie pomiarów. Potrafi opisać elementy aparatów stosowanych w badaniach fizykochemicznych nanomateriałów oraz wyjaśnić ich rolę. Posiada wiedzę na temat przygotowania preparatów do oznaczeń na wybranych aparatach. Zna pojęć i definicji z zakresu spektroskopii i analizy chromatograficznej. Zna wybrane metody badań in-situ. Potrafi zinterpretować wyniki badań fizykochemicznych uzyskane na wybranych aparatach.</p>
NA OCENĘ 4.5	<p>Posiada wiedzę z zakresu chemii fizycznej i ogólnej umożliwiającą zrozumienie zasady działania aparatury służącej do badań fizykochemicznych nanomateriałów. Rozumie większość zjawisk fizykochemicznych zachodzących w trakcie pomiarów. Potrafi opisać elementy aparatów stosowanych w badaniach fizykochemicznych nanomateriałów oraz wyjaśnić ich rolę. Posiada wiedzę na temat przygotowania preparatów do oznaczeń na wybranych aparatach. Zna pojęcia i definicji z zakresu spektroskopii i analizy chromatograficznej. Zna wybrane metody badań in-situ. Potrafi zinterpretować wyniki badań fizykochemicznych uzyskane na wybranych aparatach.</p>

NA OCENĘ 5.0	<p>Posiada wiedzę z zakresu chemii fizycznej i ogólnej umożliwiającą zrozumienie zasady działania aparatury służącej do badań fizykochemicznych nanomateriałów. Rozumie wszystkie zjawiska fizykochemicznych zachodzących w trakcie pomiarów. Potrafi opisać elementy aparatów stosowanych w badaniach fizykochemicznych nanomateriałów oraz wyjaśnić ich rolę. Posiada wiedzę na temat przygotowania preparatów do oznaczeń na wybranych aparatach. Zna pojęcia i definicje z zakresu spektroskopii i analizy chromatograficznej. Zna wybrane metody badań in-situ. Potrafi zinterpretować wyniki badań fizykochemicznych uzyskane na wybranych aparatach.</p>
EFEKT KSZTAŁCENIA 4	
NA OCENĘ 3.0	<p>Potrafi w sposób ograniczony korzystać z literatury naukowej polskojęzycznej. Zdobył powierzchowne informacje na temat prezentacji, głównie książkowe i ogólnie dostępne internetowe. Nie sięga do literatury naukowej napisanej w innym niż polski języku. Częściowo w sposób niejasny przedstawia informacje. Prezentuje wyniki nie używając języka naukowego. Ma problemy ze sformułowaniem celu i wniosków realizowanego tematu. Przedstawiona prezentacja jest miejscami nielogiczna. Student tylko częściowo odpowiada poprawnie na zadane pytanie przez prowadzącego oraz studentów uczestniczących w dyskusji.</p>
NA OCENĘ 3.5	<p>Potrafi w sposób ograniczony korzystać z literatury naukowej polskiej i angielskiej. Zdobył ogólne informacje na temat prezentacji korzystając z książek naukowych i wybranych czasopism oraz informacji internetowych. Częściowo w sposób klarowny przedstawia cel, zdobyte informacje oraz formułuje wnioski. Prezentuje wyniki w ograniczonym stopniu stosując język naukowy. Przedstawiona prezentacja jest logicznie podzielona. Student przynajmniej w połowie odpowiada poprawnie na zadane pytanie przez prowadzącego oraz studentów uczestniczących w dyskusji.</p>
NA OCENĘ 4.0	<p>Potrafi korzystać z literatury naukowej polskiej i angielskiej. Zdobył ogólne informacje na temat prezentacji korzystając z książek naukowych i wybranych czasopism, informacji internetowych i baz patentowych. Jasno formułuje cel, przedstawia informacje oraz wnioski. Potrafi skupić uwagę słuchaczy na przedstawianej tematyce. Jasno formułuje cel, przedstawia wyniki używając języka naukowego i formułuje wnioski z realizowanego tematu. Przedstawiona prezentacja jest przygotowana w sposób estetyczny i podzielona na logicznie powiązane ze sobą fragmenty. Student odpowiada poprawnie na większość zadawanych pytań przez prowadzącego oraz studentów uczestniczących w dyskusji.</p>
NA OCENĘ 4.5	<p>W sposób swobodny potrafi odnaleźć niezbędne informacje w literaturze naukowej polskiej i angielskiej. Zdobył szczegółowe informacje na temat prezentacji korzystając z książek naukowych i wybranych czasopism, informacji internetowych i baz patentowych. Potrafi skupić uwagę i zainteresować słuchaczy prezentowaną tematyką. Jasno formułuje cel, przedstawia wyniki używając języka naukowego i formułuje wnioski z realizowanego tematu. Przedstawiona prezentacja jest przygotowana w sposób estetyczny i podzielona na logicznie powiązane ze sobą fragmenty. Student odpowiada poprawnie na wszystkie zadawane pytania przez prowadzącego oraz studentów uczestniczących w dyskusji.</p>

NA OCENĘ 5.0	W sposób swobodny potrafi odnaleźć niezbędne informacje w literaturze naukowej napisanej w dowolnym języku. Zdobył szczegółowe informacje na temat prezentacji korzystając z książek naukowych i czasopism, informacji internetowych i baz patentowych. Potrafi skupić uwagę i zainteresować słuchaczy prezentowaną tematyką. Jasno formułuje cel, przedstawia wyniki używając języka naukowego i formułuje wniosków z realizowanego tematu. Przedstawiona prezentacja jest przygotowana w sposób estetyczny i podzielona na logicznie powiązane ze sobą fragmenty. Student w sposób wyczerpujący odpowiada na wszystkie zadawane pytania przez prowadzącego oraz studentów uczestniczących w dyskusji.
--------------	---

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKT KSZTAŁCENIA	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO SZCZEGÓŁOWYCH EFEKTÓW ZDEFINIOWANYCH DLA PROGRAMU	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	K_W02, K_W07, K_W08	Cel 1 Cel 2	W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 W9 W10 W11 W13	N1 N2	F1 P1
EK2	K_W04, K_W08, K_W09, K_W13	Cel 1 Cel 2	W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 W9 W10 W11 W12 W13	N1 N2	F1 P1
EK3	K_W02, K_W04, K_W07	Cel 1 Cel 2	W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 W9 W10 W11 W12 W13	N1 N2	F1 P1
EK4	K_U02, K_U03, K_U04	Cel 1 Cel 2	W2 W3 W4 W5 W6 W7 W8 W9 W10 W11 W12 W13	N1 N2	F1 P1

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

- [1] Zenon Sarbak — *Nieorganiczne materiały nanoporowate.*, Poznań, 2009, UAM
- [2] Bing Zhou/Sophie Hermans/Gabor A. Somorjai — *Nanotechnology in Catalysis Volumes 1 and 2*, New York, 2004, Kluwer Academic/Plenum Publishers

[3] **Brian Edward White** — *Chemistry and catalysis at the surface of nanomaterials*, New York, 2007, Columbia

LITERATURA DODATKOWA

[1] A. Corma and H. Garcia, "Gold nano particle catalysts could transform chemical industry", Chem. Soc. Rev.,

[2] Bukhtiyarov V.I., Slinko M.G. "Metallic nanosystems in catalysis", Russian Chemical Reviews, 2001, v. 70,

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr inż. Piotr Michorczyk (kontakt: pmichor@usk.pk.edu.pl)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

1 dr inż. Piotr Michorczyk (kontakt: pmichor@pk.edu.pl)

2 dr inż. Rafał Rachwalik (kontakt: rachwalik@chemia.pk.edu.pl)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejsowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....
.....